

The inheritance of these names by Ukrainians, even in spite of the loss of the original semantics, testifies to the ethnic and linguistic kinship of the prehistoric population of Proto-Ukraine and the Ukrainian people.

The work proves the prospects of research in historical linguistics on the basis of the philosophy of language and with the use of methods of theoretical modeling and systematic analysis of past and non-reproducible by other means linguistic phenomena.

Key words: Ivan Ohienko, philosophy of language, Indo-European language, word formation systems, method of system analysis, Bessarabia, Bukovyna, Galicia, Hutsul Region, Carpathians, Tavria.

Отримано: 30.10.2020 р.

УДК 811.161.2*38

DOI: 10.32626/2309-7086.2020-17-2.107-113

Анжеліка Попович

ORCID 0000-0002-3428-9717

доктор педагогічних наук, доцент

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЛЕКСИЧНА СТИЛІСТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В РЕЦЕПЦІЇ ІВАНА ОГІЄНКА

У статті визначено внесок Івана Огієнка в становлення й розвиток стилістики української мови. Увагу акцентовано на стилістичному навантаженні синонімів, архаїзмів, неологізмів, діалектизмів, термінів, запозичених слів, вульгаризмів, провінціалізмів.

Ключові слова: Іван Огієнка, стилістика української мови, лексична стилістика, стилістичне поняття, стилістичне навантаження.

Стилiстика української мови – завершальна й узагальнювальна прикладна дисциплiна з-помiж мовознавчих, яка «охоплює вже функцiональний iх (мовних одиниць. – А.П.) аспект, реалiзацiю в усному i писемному мовленнi, у текстах рiзних стилiв» [6, с. 3]. Цей курс є вершиною дослiдження мови та своєрiдним продовженням i водночас логiчним завершенням фонетичного, лексично-фразеологiчного й граматичного рiвнiв вивчення мови.

З 1917 р. до початку 30-х рр. ХХ ст. стилiстика української мови формувалася на помежiв i з iншими галузями мовознавства, зокрема iсторiю української лiтературної мови, орфографiєю, лексикологiєю, граматикою, культурою української мови, риторикою, основами теорiї лiтератури тощо. В. Ващенко слушно зауважував: «Характерно i те, що працi, далекi від стилiстичного спрямування, суто граматичнi, також не можуть обiйти стилiстичних явищ... Можна вказати на визнану вже необхіднiсть враховувати стилiстичнi властивостi мови при формулюваннi законoмiрностей орфографiї i пунктуацiї» [2, с. 5]. Напрацювання з проблем стилiстики вiднаходимо у студiях В. Сiмовича, О. Курило, I. Огiєнка, М. Сулими, М. Гладкого, Б. Ткаченка, О. Синявського, О. Магвiсненка, Л. Булаховського та iн. [11, с. 6-21].

Вагомий внесок у становлення й розвиток стилiстики української мови зробив Iван Огiєнка. 1924 року у Львовi з'явився допомiжний вид навчального видання зi стилiстики «Український стилiстичний словник» I. Огiєнка – «праця, за яку буде вдячний кожен учень, студент i вчитель української мови; батькам вiн стане у великий пригодi в дiлi збагачення власного знання української

мови і в навчанні її своїх дітей. Цей словник – це підручна книжка для вивчення української літературної мови для всіх, хто бажає кращого знання цієї мови, і тим ми цей словник поручаємо» [8]. І. Огієнко досліджував кожне явище з історичного погляду, подавав етимологію слів і стилістичні довідки.

Завваги І. Огієнка з окремих стилістичних питань фіксуємо в таких наукових розвідках, як «Наука про рідномовні обов'язки» (1936 р.), «Історія української літературної мови» (1949 р.), «Наша літературна мова: Як писати й говорити по-літературному» (1958 р.), «Граматично-стилістичний словник Шевченкової мови» (1961 р.) та ін.

Мовознавчі аспекти наукової спадщини І. Огієнка розглядали Ф. Бачевич, Т. Беценко, І. Вихованець, Л. Гнатюк, Й. Дзендзелівський, Л. Домилівська, С. Єрмоленко, А. Загнітко, В. Задорожний, Н. Захлопана, В. Калашник, Р. Козак, В. Ляхоцький, А. Мойсієнко, Л. Полюга, І. Фаріон, В. Христенко, Л. Шевченко, Н. Яценко та інші. Ці розвідки охоплюють історію розвитку української мови, проблеми граматики й культури мовлення.

Стилістичні платформи мовознавчої спадщини Івана Огієнка частково віддзеркалено в працях Т. Білоусової, Н. Захлопаної, Ю. Маркітантова, Л. Марчук, А. Попович та інших. Зокрема, Т. Білоусова звернула увагу на понятійне наповнення термінів «стиль» і «стилістичний», проаналізувала стилістичну концепцію І. Огієнка й визначила її роль у розвитку теоретичної та практичної стилістики української мови [1]. Н. Захлопана проаналізувала структуру «Граматично-стилістичного словника Шевченкової мови» і потлумачила його значення для вивчення історії формування й розвитку сучасної української літературної мови [4]. Погляди І. Огієнка на природу й сутність поетичного мовлення та вирізнення прикметних ознак поетичних текстів відбито в дослідженні Ю. Маркітантова [5]. А. Попович характеризувала міркування І. Огієнка на фоностилістичні, лексично-стилістичні, грамати́чно-стилістичні площини, звернула увагу на пояснення правил вживання синтаксичної побудови «в Україні» [10], дослідила набуток ученого щодо визначення ролі українських письменників у формуванні української літературної мови [9]. Водночас багато площин залишилися поза полем зору науковців.

Мета статті – визначити внесок Івана Огієнка в розвиток лексичної стилістики української мови.

Стилістика української мови, як і будь-яка галузь знань, оперує певною системою взаємопов'язаних понять. Стилістичні поняття – мінімальна логічна форма репрезентації стилістичних знань, результат наукового теоретичного узагальнення зі стилістики, вираження наукової стилістичної теорії або наукової системи знань зі стилістики.

На думку В. Бондалетова, С. Вартапетової, Є. Кушліної, Н. Леонової, в стилістиці наявні основні (ключові) поняття, поняття, утворені від них, і часткові [12, с. 16]. 3-поміж основних виокремлюють поняття *стилістичної структури мови, стилю (функційного стилю), стилістичного забарвлення, стильової ознаки, синонімії, співвідносності й варіантності мовних засобів, стилістичної норми та її функційно-стильових різновидів*. Л. Мацько, О. Сидоренко й О. Мацько, крім означених вище, звертають увагу на поняття *інформації, контексту, образності, експресивності, конотації, стилістичного значення, колориту, жанру, тексту, орнаментики* [6]. П. Дудик до основних зараховує такі стилістичні терміни, як *стилістика, стилістична система мови, стилістична структура мови, стилістема, стиль мови* тощо [3, с. 17]. М. Кожина говорить про три групи понять: 1) поняття на означення власне лінгвістичних явищ і фактів (онтологія): *мовні засоби стилю, стилістично забарвлені одиниці різних мовних рівнів*; 2) усталені наукові терміни (метамова науки); 3) поняття, які позначають акту-

альні проблемні питання стилістики – класифікація й внутрішня диференціація функційних стилів, напрями стилістики, екстралінгвістичні стилетворчі чинники, методи лінгвостилістичного аналізу та ін. [13, с. 7].

Опрацювання наукових студій (Н. Бабиц, Н. Болотнова, П. Дудик, С. Ермоленко, М. Жожина, Л. Мацько, О. Пономарів та ін.) уможливило виокремлення певних особливостей стилістичних понять – зміна наукової парадигми сучасних стилістичних досліджень, використання нових методів і методик лінгвостилістичних досліджень, відкритість системи стилістичних понять, зокрема вплив сучасних мовознавчих тенденцій і екстралінгвістичних чинників, поява нових галузей і напрямів стилістики, інтеграційні процеси в мовознавстві, інтердисциплінарність стилістики (взаємодія із суміжними дисциплінами), потреба в текстоцентричному підході до потлумачення термінів і унаочнення різностильовим ілюстративним матеріалом, дискусійність окремих понять, наявність протилежних поглядів, відсутність одностайності в думках («що часто спостерігається в стилістиці» [13, с. 5]), багатозначність термінології (використання терміна в лінгвістичній науці з декількома значеннями, що відбивають суміжні зі стилістикою дисципліни й напрями), наявність декількох номінацій одного й того ж терміна тощо.

З-поміж стилістичних понять вирізняємо поняття лексичної стилістики, які представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Номенклатура понять розділу «Лексична стилістика»

Розділ	Стилiстичнi поняття
Лексична стилістика (стилістична лексикологія)	Лексична стилістика (стилістична лексикологія). Стилiстичне навантаження слова. Стилiстично нейтральна (мiжстильова) лексика. Стилiстично забарвлена (маркована) лексика. Емоційно забарвлена лексика (експресиви, або експресеми). Функційно забарвлена лексика. Слова книжної конотації. Слова розмовної конотації. Контекстуальні синоніми. Внутрішньо-стильові синоніми. Мiжстильові синоніми. Перифраза. Евфемiзм. Стилiстичнi функції синонімiв. Стилiстичне використання полiсемiї. Контекстуальні антоніми. Стилiстичнi можливостi антонімiв. Енантiосемiя. Антифразис. Антитеза. Оксюморон (оксиморон). Стилiстичне використання омонімiв. Стилiстичне навантаження паронімiв. Парономазiя. Стилiстичнi функції архаїзмiв. Стилiстичне використання iсторизмiв. Анахронiзми, їхнi стилiстичнi можливостi. Стилiстичне навантаження старослов'янiзмiв. Iндивідуально-авторські неологізми. Стилiстичнi функції неологізмiв. Стилiстичне використання термiнiв. Iнтелектуалiзація художньої оповідi. Стилiстичне навантаження професіоналізмiв. Стилiстична роль запозичень (iншомовiзмiв). Росiянiзми. Суржик. Бiлінгвiзм. Явище iнтерференції. Актуалiзація вилученої лексики й дерусифікація української мови. Екзотизми (етнографізми). Варваризми. Стилiстичнi функції діалектної лексики. Стилiстичне навантаження арготизмiв. Стилiстичнi можливостi жаргонізмiв. Стилiстичнi функції розмовно-лубовтової лексики. Стилiстичнi можливостi просторічної лексики. Стилiстичне використання вульгарно-лайливої лексики.
Тропи	Тропи. Метафора. Метонімія. Синекдоха. Гіпербола. Літота. Перифраз. Евфемізм. Парономазія. Епітет. Оксюморон (оксиморон). Порівняння. Персоніфікація. Аллегорія. Сарказм. Іронія. Пародія.

І. Огієнко в наукових студіях звертав увагу на стилістичне навантаження синонімів, архаїзмів, неологізмів, діалектизмів, термінів, запозичених слів, вулгаризмів, провінціалізмів та ін. Зокрема, він здійснював поділ архаїзмів на рівні окремого слова: *метати, вергати, борзо* (за сучасною термінологією – лексичні); слововформи: *весь, правопись, отцеви, на кони* (лексико-фонетичні), складні: *хто суть брати мої* (морфологічні) [7, с. 165]. Локалізм потлумачував як «архаїзм, не прийнятий в літературній мові» [7, с. 52].

Мовознавець переконував у потребі використовувати застарілі слова в художньому стилі з «артистичною або ілюстраційно-науковою метою»; у розмові «давніх дієвих осіб» [7, с. 52]; для «прикраси свого стилю» [7, с. 165]; для опису давноминулого часу, зокрема певних історичних реалій, зображення епохи; архаїчного забарвлення мовлення персонажів; надання викладові «величності» (патетики) тощо. «У звичайній мові архаїзми псують чистоту літературної мови. Але добрий майстер слова може використати їх і для прикраси свого стилю. Так, описуючи давноминулі часи, письменники часто надають архаїчного забарвлення мові своїх героїв, а це тільки прикрашає мову та збільшує ціну твору. Так само в речах поважних архаїзм надає величності мові», – доводив І. Огієнко [7, с. 52].

Учений наголошував, що архаїзми – слова, які вживалися в церковно-слов'янській мові, однак їх не завжди потрібно «викидати», адже старослов'янзми (*сотворити, гряди, пря, десница, истина, взивати, уповати*) можуть «окрашувати» українську мову. Доречно послуговуватися цією групою лексики в конфесійному стилі, адже «Така архаїчність мови особливо надається при перекладі богослужбових книг, Біблії й т. ін.» [7, с. 153]. Тут старослов'янзми «на своєму місці вжиті» [7, с. 152]. Поза увагою мовознавця залишилися такі функції застарілої лексики, як створення сатиричного, іронічного або гумористичного ефекту.

Стилістичне вживання «місцевої мови» (діалектизмів) обмежено свідомим використанням у мові персонажів, і у творах, «навмисне написаних для місцевих потреб» [7, с. 52]. Неприпустими діалектні слова в науковому стилі.

І. Огієнко обстоював «єдність» / «соборність», «рідномовність» і усталеність наукової термінології [7, с. 76] та поділяв її на комунікаційні, військові, правничі, урядові, канцелярійні, шкільні та інші терміни [7, с. 77].

На означення запозичених слів учений використовував дефініції *чужі слова, ялові слова, чужомовні слова*. Згідно з дослідженнями І. Огієнка «Чужі слова діляться на дві групи: а. Слова давно запозичені, сильно в мові засвоєні й загальнознані, – це активні чужомовні слова: б. Слова нові, в мові мало-знані й легко заступлювані своїми словами, – це слова ялові» [7, с. 81]. За наявності українських слів-відповідників треба замінювати запозичення, відтак дбати про збагачення рідної мови; важливо відмовитися від легковажного послуговування іншомовними словами; не вживати слова-кальки, які «забруднюють» мову; у публіцистичному стилі (у часописах і журналах) невідомі широкому загалу іншомовізм пояснювати [7, с. 81-82].

З-поміж шляхів збагачення літературної мови визначав «не вживати ялових чужомовних слів», акцентував на тому, що не варто послуговуватися запозиченими словами, «коли існують на те саме й свої добрі слова й вирази» [7, с. 167]. І. Огієнко був твердо переконаний: уживання чужих слів не сприяє не лише розвитку української мови, а й загалом розвитку духовної культури. Він позитивно схарактеризував процес очищення української мови від росіянізмів та полонізмів і сконстатував – «сильно зріс і дав уже корисні наслідки».

Ознака української літературної мови – правильність, точність і ясність уживання синонімів [7, с. 157]. Зокрема, звернено увагу на такі слова: *проте* – це «однак» (а не «тому», «через те»), *здля* – це «для» (а не «через»), *перевести* – це

«знищити» (а не «зробити»), *насилу* – це «ледве» (а не «силою»), *відмовити* – це «відказати» (а не «проказати») тощо. За висновками І. Огієнка, синоніми потрібно не лише знати, але й відчувати, «... природному українцеві часто тільки чуття вказує, де якого слова вжити, пор., наприклад, значення слів: *балакати* (не поважно, про щобудь), *говорити* (про поточне життя, розповідати), *бесідувати* (про поважні чи святі речі)» [7, с. 157]. Це стосується правильного використання стилістичних синонімів, що різняться уналежненням до окремих функційних стилів, емоційно-експресивним навантаженням і «малими відтинками»: *базікати*, *бубоніти*, *мимрити*, *казати*, *ректи*, *шикати*, *доповідати*, *бесідувати* і т. ін. Отож синонімі збагачують мову й допомагають уникнути одноманітності.

Побіжно мовознавець потлумачував неологізми, які «потроху, але невпинно заступають існуючі слова й вирази». На його думку, «Найкраще вироблений неологізм напочатку здається нам дуже чудний <...>. Але треба пам'ятати, що без неологізмів не було б поступу в мові [7, с. 166]. Позитивно відгукувався про стилістичне навантаження неологізмів у творах П. Куліша, М. Старицького, Лесі Українки.

Провінціалізми водночас можуть бути й вадою мовлення, і стилістичною окрасою тексту (наприклад, у текстах В. Стефаніка, М. Черемшини та інших). І. Огієнко фаховито переконував, що вулгаризми «не тільки забруднюють мову, але й псують її красу» [7, с. 171] та наголошував на потребі не допускати цих одиниць у конфесійному стилі.

Отож у спеціальних стилістичних працях І. Огієнка та в його наукових студіях з історії розвитку української літературної мови закладено ґрунтовні підвалини розвитку лінгвостилістики.

Список використаних джерел і літератури:

1. Білоусова Т.П. Термінопоняття «стиль» і «стилістичний» у мовознавчій концепції Івана Огієнка. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія: Філологічна*. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 14. С. 31-40.
2. Ващенко В.С. Стилістичні явища в українській мові / відп. ред. М.П. Івченко. Харків: Вид-во Харк. ордену Трудового червоного прапора держ. ун-ту імені О.М. Горького, 1958. Ч. 1. 228 с.
3. Дудик П.С. Стилістика української мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
4. Захлюпана Н. Іван Огієнко та його «Граматично-стилістичний словник Шевченкової мови». *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, 2016. Вип. 63. С. 95-101.
5. Маркітантов Ю.О. Поетичне мовлення в концепції Івана Огієнка та в інтерпретаціях сучасних дослідників. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія: Філологічна*, 2015. Вип. 12. С. 190-195.
6. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилістика української мови / за ред. Л.І. Мацько. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
7. Огієнко І. (митрополит Іларіон). Рідна мова / упоряд., авт. передмови та коментарів М.С. Тимошик. Київ: Наша культура і наука, 2010. 436 с.
8. Огієнко І. Український стилістичний словник. Львів: Друкарня наукового товариства ім. Шевченка, 1924. 496 с. URL: http://www.academia.edu/6984197/I._Огієнко_Український_стилістичний_словник_1924.
9. Попович А. Мовотворчість українських письменників у рецепції Івана Огієнка. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: серія філологічна*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. XIII. С. 184-191.
10. Попович А. Стилістичні аспекти у праці Івана Огієнка «Наша літературна мова». *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: серія філологічна*. Кам'янець-

- Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. Вип. XII. С. 249-254.
11. Попович А.С. Методика навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти: монографія. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин Я.І., 2018. 376 с.
 12. Стилистика русского языка / В.Д. Бондалетов, С.С. Вартапетова, Э.Н. Кушлина, Н.А. Леонова; под. ред. Н.М. Шанского. Ленинград: Просвещение, 1989. 223 с.
 13. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / под ред. М.Н. Кожинной; члены редколлегии: Е.А. Баженова, М.П. Котурова, А.П. Сковородников. Москва: Флинта: Наука, 2011. 696 с. URL: <https://studfiles.net/preview/6006736/>.

References:

1. Bilousova T.P. Terminoponiattia «styl» i «stylistychnyi» u movoznavchii kontseptsii Ivana Ohiiienka. *Ivan Ohiiienko i suchasna nauka ta osvita. Serii: Filolohichna. Kamianets-Podilskyi*, 2017. Vyp. 14. S. 31-40.
2. Vashchenko V.S. Stylistychni yavyshecha v ukrainskii movi / vidp. red. M.P. Ivchenko. Kharkiv: Vyd-vo Khark. ordena Trudovoho chervonoho prapora derzh. un-tu imeni O. M. Horkoho, 1958. Ch. 1. 228 s.
3. Dudyk P.S. Stylistyka ukrainskoi movy. Kyiv: Vydavnychi tsestr «Akademii», 2005. 368 s.
4. Zakhliupana N. Ivan Ohiiienko ta yoho «Hramatychno-stylistychni slovnyk Shevchenkovoï movy». *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii filolohichna*, 2016. Vyp. 63. S. 95-101.
5. Markitantov Yu.O. Poetychne movlennia v kontseptsii Ivana Ohiiienka ta v interpretatsiiakh suchasnykh doslidnykiv. *Ivan Ohiiienko i suchasna nauka ta osvita. Serii: Filolohichna*, 2015. Vyp. 12. S. 190-195.
6. Matsko L.I., Sydorenko O.M., Matsko O.M. Stylistyka ukrainskoi movy / za red. L.I. Matsko. Kyiv: Vyshcha shkola, 2003. 462 s.
7. Ohiiienko I. (mytropolyt Ilarion). Ridna mova / uporiad., avt. peredmovy ta komentaryv M.S. Tymoshyk. Kyiv: Nasha kultura i nauka, 2010. 436 s.
8. Ohiiienko I. Ukrainyski stylistychni slovnyk. Lviv: Drukarnia naukovoho tovarystva im. Shevchenka, 1924. 496 s. URL: http://www.academia.edu/69841971/_Ohiiienko_Ukrainyski_stylistychni_slovnyk_1924.
9. Popovych A. Movotvorchist ukrainskykh pysmennykiv u retseptsii Ivana Ohiiienka. *Ivan Ohiiienko i suchasna nauka ta osvita: serii filolohichna. Kamianets-Podilskyi: Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohiiienka*, 2016. Vyp. XIII. S. 184-191.
10. Popovych A. Stylistychni aspekty u pratsi Ivana Ohiiienka («Nasha literaturna mova»). *Ivan Ohiiienko i suchasna nauka ta osvita: serii filolohichna. Kamianets-Podilskyi: Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohiiienka*, 2015. Vyp. XII. S. 249-254.
11. Popovych A.S. Metodyka navchannia stylistyky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury v zakladakh vyshchoi osvity: monohrafiia. Kamianets-Podilskyi: FOP Sysyn Ya.I., 2018. 376 s.
12. Stilistika russkogo jazyka / V.D. Bondaletov, S.S. Vartapetova, Je.N. Kushlina, N.A. Leonova ; pod. red. N.M. Shanskogo. Leningrad: Prosveshchenie, 1989. 223 s.
13. Stilisticheskij jenciklopedicheskij slovar' russkogo jazyka / pod red. M.N. Kozhinov; chleny redkollegii: E.A. Bazhenova, M.P. Kotjurova, A.P. Skovorodnikov. Moskva: Flinta: Nauka, 2011. 696 s. URL: <https://studfiles.net/preview/6006736/>.

Ivan Ohiiienko made a significant contribution to the formation and development of Ukrainian language Stylistics. His reasoning on certain stylistic issues is recorded in such scientific investigations as «The Science of Native Language Duties», «Ukrainian Literary Language History», «Our Literary Language: How to Write and Speak in Literature», «Grammatical and Stylistic Dictionary of Shevchenko's Language» etc.

The purpose of our article is to determine Ivan Ohiienko's contribution to the development of Ukrainian Language Lexical Stylistics.

Among the stylistic concepts, the concepts of lexical stylistics are clearly distinguished. I. Ohiienko paid attention to the stylistic load of synonyms, archaisms, neologisms, dialectisms, terms, borrowed words, vulgarisms, provincialisms, etc.

The linguist argued for the need to use archaisms in the artistic style to give the text artistry, a description of a bygone era, the archaic coloring of the speech of the characters, providing teaching pathos and more. I. Ohiienko considered it appropriate to use old slavonic in the confessional style.

The stylistic use of «local language» (dialectisms) is limited to the conscious use in the characters' language, and in works of regional purpose. Unacceptable dialect words in the scientific style.

I. Ohiienko singled out specific features of the use of foreign languages: in the presence of Ukrainian words-equivalents to replace borrowing; to refuse frivolous use of foreign words; do not use tracing words; in journalistic style unknown to the general public to explain other languages. The scientist was firmly convinced that the use of foreign words does not contribute not only to Ukrainian language development, but also to spiritual culture development in general.

According to I. Ohiienko, synonyms should not only be known, but also felt, in particular, the correct use of stylistic synonyms, which differ in relation to different functional styles.

Thus, I. Ohiienko's researches on the problems of the History Ukrainian literary language development are also important for Stylistics development.

Key words: Ivan Ohiienko, ukrainian language stylistics, lexical stylistics, stylistic concepts, the stylistic load.

Отримано: 16.10.2020 р.

УДК 81'42:001(477.092)Огієнко

DOI: 10.32626/2309-7086.2020-17-2.113-118

Інга Федькова

ORCID 0000-0003-0349-7211

кандидат філологічних наук

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФУНКЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ У «ФІЛОСОФСЬКИХ МІСТЕРІЯХ» МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА

У статті досліджено порівняльні конструкції, які функціонують у «Філософських містеріях» Митрополита Іларіона. Окреслено їхню структуру, семантику та стилістичне навантаження. З'ясовано, що використання порівняльних конструкцій є засобом вираження авторської модальності, що допомагає відтворити емоційний стан, поглибити думку, надати виразності тексту. Зафіксовані порівняльні конструкції засвідчують багатство мови письменника та майстерне використання мовних засобів у художньому відображенні духовного світу.

Ключові слова: порівняння, порівняльна конструкція, стилістична фігура, функційне навантаження, ідіостиль.

З-поміж величезного наукового доробку, який залишив Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) ми не можемо оминати увагою його літературні твори.

Предметом нашого дослідження є низка літературних творів автора, що склали окремий том у зібраному виданні 1957 року «Філософські містерії».